

Pas a desnivell

Sol·licitud de parada i fonda

Jo els demanaria, si els plau, que arribin a un acord, perquè ens posen un cap com un timbal. És una crida de caràcter general, adreçada als estudiosos en diverses matèries. Per exemple, em referiré de passada a un parell d'especialistes que em desconcerten:

ELS SOCIÒLEGS. Som massa o som pocs? És una pregunta que se m'acut de fer-los d'entrada. N'hi ha que ens presenten un panorama catastròfic, ens diuen que ens acabem el món a marxes forçades i que aviat no hi cabrem. Juguen amb bases fermes, perquè tenen a mà les estadístiques de grans concentracions i demostren, amb números a la vista, que la naturalesa no dóna per a més i que se'ns acabarà el menjar d'un moment a l'altre. És espantós, no et deixen asseure a taula de gust i et presenten el demà com un rebost que s'escola a dolls. L'altra tendència, obertament oposada, ens parla de la desgràcia d'ésser pocs: en els països occidentals la demografia va de baixa i d'aquí a no res ens quedarem sense soldats, sense peons, sense compradors a crèdit. On anirem a parar? En el cas de Catalunya (que és el que ens afecta de prop), ens presenten com un infortuni que s'hagi aturat l'onada immigratòria —conclusió desconcertant— i que descendeixi l'índex de natalitat, acostant-nos a la mitjana de les nacions més cultes.

La contradicció entre les dues escoles és flagrant, però totes dues coincideixen en el sadisme de posar-nos de mal-humor. Els primers, els preocupats per l'excés de població, comencen a pensar en una nova guerra que esbandeixi els sobrants, i els altres, els obcecats per les rebaixes del cens, repliquen que no és veritat que hàgim munit la naturalesa fis a deixar-la seca, perquè ens queden les algues, els bistics de petroli o de plàstics comestibles i una infinitat d'insectes i d'herbes d'un gran poder alimentari. Sense comptar els rèptils que, ben guisats, diu que són gustosos i no perjudiquen el fetge.

A mi, francament, entre acceptar la guerra com a solució benefactora o haver-me d'acostumar a menjar formigues, em passa que no sé quina carta quedar-me. Ja sé que no és cosa de demà mateix. Però qui sap... Mentre no puguin trobar una solució encaminada a anar tirant, sense abocar-nos a resignacions desesperades, jo els demanaria

que treballin en silenci i no ens afligixin amb propostes a les quals només podem aportar-hi tristesa. Per favor, que busquin la manera de partir la pera pel mig i ja ens avisaran si l'encerten.

ELS METGES. Vet aquí una professió que no tan sols em mereix grans respectes, sinó que em desperta el sentit de prevenció que expressa la frase popular «de respecte» (vegeu el *Fabra*). Són una classe tan important, que m'atreveixo a demanar-los una treva i que cessin el bombardeig d'aprensions amb el qual ens acorralen. Han resolt coses fonamentals, no els ho agrairem mai prou, però en queden algunes que encara no han trobat la manera d'arreglar-les. Sobretot una que ens té espurguats a tots. No es cansen de dir-nos que hi treballen estrènuament, però que encara no saben ben bé com enfocar-la per a obtenir finals felïços. Tothom intuirà a què em refereixo: és allò que abans, quan jo era petit i vivia a pagès, en deien un mal lleig, perquè fins i tot feia por de pronunciar-ne el nom. Hi afegien la frase «terra caigui» i, en dir-la, les dones pietoses es persignaven.

Mentre indaguen sense parar, els metges i els científics especialitzats descobreixen a cada pas que gairebé tot el que mengem, el que bevem, el que respirem i el que gaudim pot ocasionar la terrible malaltia. Sense ànim d'ofendre'ls, els diria que estan sembrant el terror i que a mi em sembla que la seva funció no és aquesta. No ignoro que ho fan a fi de bé i que volen convèncer-nos que, mentre no trepitgin terra ferma, el millor que podem fer és mantenir-nos en un estat d'esverament que no cessa. Ens aconsellen una autovigilància obsessiva i que tan bon punt observem damunt la nostra anatomia un gra, una taca, una protuberància, una punxada,

una avaria qualsevol en el nostre complicat conjunt, hem d'acudir volant al consultori que tinguem més a mà i sotmetre'ns a un repàs exhaustiu. Són summament honestos i, per ara, es limiten a cantar-nos les excel·lències de la medicina preventiva, sense prometre res definitiu que els exposi a passar per bocamolls.

En principi, la idea és lloable, ja que va encaminada a confirmar que si no badem, si ens vigilem amb una atenció sense gaires concessions a l'optimisme i aconseguim un desassossec permanent, poden arribar a temps de salvar-nos la vida. És difícil d'establir el valor d'una vida allargada a base de pors, però cada persona és un món i això depèn de cadascú. La veritat és que aconseguen èxits molt apreciats i seria temerari (a més d'injust) negar-los aquest mèrit.

Però algú va dir, fa temps, que l'home no ha nascut per a estar tranquil, que el fet de la seva creació no obeeix al propòsit de proporcionar-li una estada terrenal sense sobresalts. Aquest concepte ha fet proselitisme, mai no ha perdut vigència i compta amb activistes de molta consideració. Quan la noció de la medicina preventiva semblava que s'obria camí i ens convenia una mica a tots que era bona aquella por que guarda la vinya, pren nova volada la psicossomàtica, i ens avisa que la idea fixa de sofrir una malaltia, pot arribar a produir la malaltia temuda. O sigui, que ens sotmeten a un setge implacable.

El que he dit de la sociologia i de la medicina, es pot aplicar a la política, a l'economia i a moltes altres branques de l'esperit i de la matèria que ens correspon. Si les coses són així: ¿no ens podrien concedir petites treves? ●

PERE CALDERS